

Månadsnytt

Årgång 21 - Nr 5 - September 2005

**Sveriges Pensionärsförbund - Seniororganisationen i tiden
Karlskogaföreningen**

Spänstiga SPF:are på tipspromenad i den vackra friluftsanläggningen Ånnaboda

På sidan 5 kan ni läsa mer om Ånnabodautflykten. På sidan 4 finns bilder och reportage från Funktionsträffen på Labbsand. En båtfärd i Sankt Annas skärgård och ett besök på Kvarntorpshögen med utställningen "Konst på Hög" finns också med i detta nummer, plus lite annat.

Almanackan

(Sparas lämpligen till nästa nummer av Månadsnytt)

Manusstopp för nästa nummer av Månadsnytt, torsdagen den 22 september.

Distribution, fredagen den 30 september.

Lördagen den 3 september kl. 10.00-12.30

Träffen. Höstupptakt med allsång. Kaffeservering.

Måndagen den 5 september kl. 14.00

Karlskogiana. Träffen.

Tisdagen den 6 september kl. 14.00

Vetgiriga veteraner. Missionskyrkans samlingssal. Allan Hede: Sällsamheter i den värmländska berggrunden och landskapet. Kaffeservering. Medarr. Medborgarskolan.

Torsdagarna 8 o 22 september kl. 10.00

Träffen. Kafferep.

Lördagen den 10 september kl. 10.00-12.30

Träffen. Kl. 11.00: Rune Karlsson berättar om Karlskoga vattenverk, nu 100 år. Kaffeservering.

Lördagarna 17 o 24 september kl. 10.00-12.30

Träffen. Terry Voise: Utställning av akvareller. Kaffeservering.

Måndagen den 19 september kl. 14.00

Karlskogiana. Träffen.

Torsdagen den 29 september kl. 14.00.

Månadsmöte. Missionskyrkans samlingssal. Föreningsinfo. Tomas Eneroth, SE-Banken informerar om bankens tjänster. Margareta Eklundh informerar om bibliotekets utbud. Kaffeservering och lotterier. Förhandsanmälan till tel. 302 40 eller 302 88.

Lördagen den 1 oktober kl. 10.00-12.30

Träffen. Lennart Avesand: Äldre i trafiken. Kaffeservering.

Måndagen den 3 oktober kl. 14.00

Karlskogiana. Träffen.

Tisdagen den 4 oktober kl. 14.00

Vetgiriga veteraner. Missionskyrkans samlingssal. Kaffeservering. Medarr. Medborgarskolan.

Måndagen den 17 oktober kl. 14.00

Karlskogiana. Träffen.

Torsdagen den 27 oktober kl. 14.00.

Månadsmöte. Missionskyrkans samlingssal. Före-

ningsinfo. Inger Jansson: Mor i Wall, en släktsaga. Kaffeservering och lotterier. Förhandsanmälan till tel. 302 40 eller 302 88.

Måndagen den 31 oktober kl. 14.00

Karlskogiana. Träffen.

Tisdagen den 2 november kl. 14.00

Vetgiriga veteraner. Missionskyrkans samlingssal. Kaffeservering. Medarr. Medborgarskolan.

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna

Leif Bolander, Hotellgatan 3 A
Grete Eriksson, Näckrosvägen 1
Siv och Sune Eriksson, Längdhoppsvägen 4
Enny Forsberg, Alkvettervägen 4
Gärd Fridlund, Bergmästarevägen 49
Ingarut Gustafsson, Mellanåsgatan 5
Ulla Holm, Skrantabacken 1 A
Ann-Cristin o Valter Jehrn, Lingonvägen 4
Doris Jonsson, Länsmansgatan 13
Anna-Lisa Karlsson, Måbärsvägen 4
Kjell Kihlström, Boåsvägen 25 A
Aina Larsson, Björklundsgatan 6, Degerfors
Bengt Larsson, Bohultsgatan 5 A
Lars Larsson, Bohultsgatan 14 B
Klas Nyberg, Solgatan 6
Jan Sjögren, Filipstadsvägen 19 C
Nore Sundin, Sunnanvägen 27
Maj Thiger, Knut Wistrandsväg 2 A
Uno Tönnberg, Boåsvägen 26 B
Aune Uddgård, Hammarögatan 20
Clary Wickström, Mineralvägen 15

Rättelse av ny medlem i nr 4.

Ann Ander Svensson heter så och inget annat.

Redaktör och ansvarig utgivare: **Bengt Aldén, tel 370 24, 070-604 51 50. E-post: bengt.alden@comhem.se**

Kansli och expedition: **Solbringan, 691 83 Karlskoga. Tel 302 40. Öppen varje vardag kl. 10-12.**

Föreningens ordförande: **Anders Jones, tel 576 18. E-post: anders.jones@telia.com**

Föreningens sekreterare: **Ulla Averås, tel 72 53 00. E-post: ulla.averas@karlskogabredband.se**

Föreningens kassör: **Gunnar Nordström, tel 546 79. E-post: gunnar.nordstrom@mailbox.swipnet.se**

Föreningens Internet hemsida: **www.spf.karlskoga.just.nu**

Föreningens postgiro: **94 41 25-4**

Tryckning: **Karlskoga Grafiska, tel 300 53. E-post: grafiska@telia.com**

Jaha, då var det dags igen!

Men oj vá skönt det har varit under sommaren med all grönska, sol och värme. Den kom nämligen till slut, sommaren.

Familjen flyttade i vintras till ett hus på Sintrarevågen, där vi hittat en riktig "Pensionärsbostad". Huset är i ett plan, utan övervåning och källare. Vad spännande det också blev under våren och sommaren att se alla växter och blommor sticka upp och slå ut i rabatter. Verkligt fint blev det.

Våra barnbarn bor inte så långt bort, så vi får ofta besök av dem. De har alltid idéer om olika typer av aktiviteter. Mest handlar det om datorn, där 11-åringen bland annat tillverkat ett bildspel om hembyggebilen "Flåklypa". I trädgården spelar vi pingis och badminton. Fiske i Timsälven är också populärt.

Annars har det varit mycket "ställa upp arbete" i sonens firma Jones MC & Fritid med försäljning och service av EU-moppar, Scooters och båtar samt diverse tillbehör såsom hjälmar och allväderskläder m.m. På motorsidan passar det väl att rapportera om att på Midsommaraftonen så kickade jag igång min egen AJS:en av 53-årsmodell. Det hör liksom till.

Men vi hann också med en resa till Rättvik, där vi var med och gratulerade en 70-åring via en 3-timmars båttur på Siljan med båten Gustav Wasa med middag ombord och sång och tal.

När det gäller en av föreningens sista aktiviteter före sommaruppehållet blev Ånnabodadagen den 19 maj en lyckad tillställning med tipspromenader, lunch och underhållning. Inge Liljegren och Lennart Pepa stod som arrangörer.

Vår distriktsordförande Mats Otterström har informerat från förbundskongressen i Visby via DIREKT-bladet. Ny ordförande i förbundet efter Barbro Westerholm blev Ann Lindgren från Stockholm. Avgiften per medlem till förbundet höjdes med 20:- kr till 110:- kr. Mer om kongressen och förbundsarbetet finns att läsa i tidningen Veteranen.

När det gäller föreningsarbetet i sommar är det också värt att omnämna Brita Einarsson som ställt upp och "bevakat" SPF-expeditionen med att bland annat att sända ut gratulationskort till firande SPF-are.

Den 16 augusti avhölls det första styrelsemötet

efter sommaruppehållet och den stora skaran av duktiga funktionärer samlades den 18 augusti till den numera årliga Funktionärsträffen på Labbsand. En trevlig och informell start av "Höstsåsongen".

Jag vill nu slutligen hälsa alla SPF:are hjärtligt välkomna till våra olika verksamheter som står till buds under resten av året.

Anders Jones, ordförande

Sixten Albertus 60-tals musik finns nu på en hemsida

Föreningens tidigare ordförande Sixten Albertus som drabbats hårt av led- och reumatistbesvär och genomgått ett flertal stora operationer har uppenbarligen trots detta inte tappat modet utan kämpar vidare och rapporterar från sitt stora musik och datakunnande.

- Jag hade på 60-talet ett eget grammofonbolag vid namn Euphonic. Helt nyligen har mitt gamla grammofonbolag blivit uppköpt av ett musikförlag i Stockholm, som vill ge ut mina skivor på CD.

- Jag har dock fått deras godkännande att göra en hemsida på musiken och jag tror att många av medlemmarna kommer att finna ett igenkännandets glädje då ni hör dåtidens slaggers på nytt. Hemsidan finner ni på <http://www.musikhyllan.nu>

Musiken är fri att ladda ner. Mycket nöje önskar
Sixten Albertus

En sista vers på "Den blomstertid"

*Nu har vi nått finalen
av årets blomstertid,
och väntar på signalen
att hösten skall ta vid.
Med färger på paletten
den målar gult och rött
tills vintern tar stafetten
och allting blir förött.*

K.G.

Funktionärsträffen

numera upptakt för höstsäsongen

Årets funktionärsbild vid Labbsand.

Även årets upplaga av den numera traditionella Funktionärsträffen på Labbsand präglades av gott gemyt. Cirka 90 av föreningens funktionär hade hörsammat inbjudan torsdagen den 18 augusti.

Träffenansvarige Inge Liljegren hälsade alla välkomna och överlämnade ordet till föreningens ordförande Anders Jones som gladdes att se så många duktiga funktionärer samlade inför höstens aktiviteter.

Efter en välsmakande lunch var det sedan dags för de olika programansvariga att i korthet redogöra för planerna för det resterande året.

Först ut var Per Leksell för Vetgiriga veteraner. Därefter följde i tur och ordning Inge Liljegren för Månadsmötenas upplägg, Ingmar Carlsson redogjorde både för resekommitténs program och Träff-

fen på Hotellgatan. Lennart Johannesson puffade för föreningens många friskvårdsaktiviteter. Arne Arvidsson gick igenom både de studiecirklar som fortsätter och några nya som planeras. Jan-Erik Averås i egenskap av valberedningen värdade till så många som möjligt att ställa sig till förfogande för en ny period.

Trafiksamordnare Lennart Avesand informerade och propagerade om cykelhjälm användande. Mycket illusoriskt informerade han också om olika trafikbestämmelser. Mera om detta på annan plats.

Efter kaffet var det dags för en stunds allsång ackompanjerat av Sven Charlie Falk innan det var tid för avslutning och hemfärd.

Text o foto: **Bengt Aldén**

I väntan på lunch och information.

Alla lät sig väl smaka.

Ånnabodautflykten

Deltagarna samlade för genomgång av dagens program.

Vädergudarna under maj månad var inte speciellt nådiga i år men den 19 maj när SPF inbjöd till den numera traditionella vårutflykten till friluftscentret i Ånnaboda var det i alla fall fullt godkänt försommarväder.

Även i år var det ett drygt 50-tal medlemmar som hörsammat inbjudan och äntrade bussen för färd genom ett vårfagert landskap upp till anläggningen i Ånnaboda.

Efter Inge Liljegrens och Lennart Pepa välkomstmottagande var det dags för medlemmarna att fördela sig mellan de tre olika tipsslingorna. Även i år kände sig flertalet medlemmar spänstiga nog att välja den längre bansträckningen på tre kilometer. Övriga promenerade runt på de två andra något kortare banorna och lade pannorna mestadels i djupa veck inför de ibland rätt kluriga frågorna. Frågorna hade magister Pepa författat och de omfattade både aktuella och andra typer av frågor. Men som den olympiska tesen lyder "Det viktigaste var inte att vinna utan att delta".

Efter återsamling var det dags att in ta en välsmakande och stärkande lunch. Sven Charlie Falk svarade för den musikaliska anrättningen.

Som avslutning förrättades prisutdelning av herrarna Liljegren och Pepa.

Text o foto: Bengt Aldén

Engagerade medlemmar studerar en av de kluriga frågorna.

Inge Liljegren förrättar prisutdelning till några av pristagarna: Ingrid Dahlström, Ingmar Carlsson, Gunnel Avander och Lillebil Sucksdoff.

Örebro distriktets årsstämma 2005

"Karlskogadelegationen" fr.v. Anders Jones, Lennart Johannesson, Lennart Avesand, Per Leksell, främre raden Inge Liljegren, Ulla Averås, Gunnar Nordström och Allan Johansson.

Onsdagen den 13 april kl 10.00 avhölls distriktets årsstämma i Alnängsskolans aula i Örebro. Från Karlskoga deltog åtta representanter, nämligen Anders Jones, Inge Liljegren, Ulla Averås, Gunnar Nordström, Per Leksell, Lennart Johannesson, Lennart Avesand och Allan Johansson.

Stämman öppnades av styrelseordföranden Mats Otterström med ett hälsningsanförande där han bland annat hälsade de 100 ombudena välkomna och konstaterade att SPF totalt ökat med nästan 6000 medlemmar. Vårt distrikt hade ökat med 525 medlemmar.

Jenny Atterhed och Jennie Swahn framträdde med att i sitt första nummer spela och sjunga "Kärleken är". Därefter var det Monica Albertus tur att leda en högtidlig och stämningsfull parentation över de 194 medlemmarna som lämnat oss under 2004. Mats Otterström tände också ett ljus till de bortgångnas minne.

Inbjudne PRO-representanten Johnny Lindahl tackade för gott samarbete och önskade SPF en fortsatt framgång. Priser delades ut till de bästa lokalföreningarna i medlemsrekryteringsstävlingen. Första pris vanns av Kvistbro/Mullhyttan för deras 60 procentiga ökning! Seniorstipendiet gick i år till Uno Olsson. Motivering var att han arbetat förtjänstfullt inom Friskvård och Kultur på distriktsnivå.

Stämmoförhandlingarna flöt sedan på i bra takt.

Sålunda godkändes Verksamhetsberättelsen liksom Resultat och Balansräkning samt Revisionsberättelsen. Medlemsavgiften till distriktet bestämdes förbli oförändrad för år 2006, d.v.s. 35 kronor.

Bland valen kan nämnas att Mats Otterström omvaldes till ordförande och Anders Jones till vice ordförande. Kvarstår ett år gör Per Leksell. Lennart Johannesson omvaldes till revisorsuppseant. Till valberedningen omvaldes Bengt Aldén, Doris Carlsson, Barbro Nordh, Jan William Olsson, och nyvald blev Martin Östlund. Till suppleanter omvaldes Åke Ekblom, Ulla Carlström och Stina Runsten-Andersson.

En motion från Karlskogaföreningen, där vi yrkat på att medlemmar som fyllt 90 år skall befrias från avgift till Distriktet godkändes.

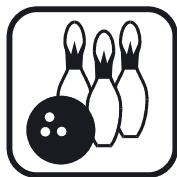
Ingemar Magnusson från Nora, som blev nyvald till distriktsstyrelsen, tackade för förtroendet och anförde att han också hade synpunkter på avgiften till förbundet och att han tänkte ta upp detta på kongressen i Visby.

Mats Otterström avslutade stämman med att överlämna blommor till avgående ledamöter. Han tackade också alla för väl utförda insatser. Varpå vice ordföranden Birgit Elisson passade på att tacka Otterström för 2004 års ordförandeskap.

Därmed var stämman avslutad och för oss Karlskokingar återstod bara att inta en god lunch var efter återfärden anträdde till Karlskoga.

Text: Anders Jones

SPF:s Friskvårdsaktiviteter

Efter ett sommaruppehåll för de flesta friskvårdsaktiviteter har man startat de flesta igen. Höstomgångens golftävlingar startade t.ex. redan den 2 augusti. Nu resterande tävlingar är den 5, 2, 20 och 23 september. Den 12 tävlar man om en ny SPF-kanna. Den sista tävlingen är den 23, en s.k. Scrambletävling med avslutande lunch och prisutdelning.

Bowlarna är i full gång varje måndag från kl. 10.00 i Nobelhallen.

Flera grupper bridgespelarna är i gång.

Biljard spelas varje måndag från kl. 14.00 på Solbringen. Kontakta Bertil Svantesson tel. 386 13.

Vid banorna intill Strandbadet kan man spela boule. Kontaktperson är Uno Andersson tel. 555 95.

Intresserade av gymnastik kan kontakta Barbro Björklund tel. 506 96.

Internationell dans utövas på fredagar mellan kl. 10-12 på Nickkällan. Kontaktperson är Ingrid Bergström tel. 329 90.

Erna Gullberg tel. 518 60 leder yogaövningar.

Hermine Söderberg tel. 72 58 47 vill gärna ha kontakt med de som vill spela badminton.

*Lennart Johannesson tel. 510 14
Samordnare för Friskvården*

Cirkelverksamheten

Under ”vårterminen” deltog över 130 SPF:are i nio olika cirklar. Cirklarna med Karlskogiana, På äldre dagar, Körsång. Min musik, Internationell dans, Yoga, Kafferepet. Lapptechnik och Vi sjunger tillsammans fortsätter även i höst.

Körledare Alice Bernhardsson vill gärna ha fler sångare till sin damkör. Både sopraner och altor är välkomna. Att sjunga i kör är roligt. Gå gärna med och prova. Flera medlemmar har efterlyst en cirkel om hur man använder en digital kamera. Kontakta Vuxenskolan. Intresset för att lära sig spela bridge har också framförts igen. Kursledare finns om tillräckligt många anmäler sig. Anmälan till vår expedition. Har ni önskemål om andra cirklar och kurser kontakta gärna mig eller expeditionen. Liksom tidigare genomförs cirklarna i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan. Kontaktperson är Lisbeth Bäckström, tel. 500 80.

*Arne Arvidsson tel. 511 84
Samordnare för cirkelverksamheten*

Information för cyklist, moped klass II och gående

Cyklist och moped klass II

- Cyklisterna och förarna av mopeder klass II skall använda cykelbana. Om det inte är tillåtet att köra moped där, anges detta på tilläggsstavla.
- Finns det ingen cykelbana skall cyklande och mopedförare använda vägrenen. Finns varken cykelbana eller vägren, får körbanan användas.
- Cyklisterna och mopedisterna får använda markerade kollektivtrafikkörfält.
- OBS! Man får inte cykla eller åka moped på trottoar eller där påbudsmärke utmärker gångbana. Man kan dock få leda cykeln eller mopeden om detta inte är förbjudet enligt tilläggsstavla.
- Då det finns gemensam gång-, cykel- och mopedbana, skall de som går använda vänster sida.

Gående

- Gående skall använda gångbana eller vägren. Finns den ingen gångbana eller vägren får gående använda cykelbana eller körbana.
- Gående som använder cykelbana eller körbana skall gå till vänster.
- På motorväg och motortrafikled är gångtrafik förbjuden. Förbudet gäller även påfarter och avfarter.
- Då det finns gemensam gång-, cykel-, mopedbana, skall de som cyklar eller kör moped använda höger sida i färdriktningen. De som går skall använda vänster sida.
- Då det finns påbudsmärke där märket är delat med en linje för gångbana respektive cykel- och mopedbana, skall gående hålla sig på den del som påbudsmärket anger och de som cyklar eller kör moped på sin del som påbudsmärket anger.

Lennart Avesand, trafiksamordnare

Konst runt Möckeln

Lördagen den 24 och söndagen den 25 september mellan kl. 10.00-19.00 öppnar ett 20-tal konsthantverkare och konstnärer sina verkstäder och ateljéer för besökare.

Redan på fredagen den 23 och lördagen den 24 presenterar sig alla deltagare på bibliotekets hörsal med några verk. Där kan man också få prospekt och få tips om färdväg.

Den här första konstvandringen runt Möckeln har tillkommit på initiativ från några konsthantverkare och kommunen. Projektledare är Göran Persson, rapporterar Antje Pfeffer.

Kvarntorpshögen ett nygammalt utflyktsmål nu med "Konst på Hög"

Detta tog de konstintresserade. "Morgonvandrarerna", som huvudsakligen består av SPF:are, fasta på och istället för att gå den vanliga femkilometersrundan satte vi oss i två bilar för att på bekvämt bilavstånd från Karlskoga åka till Kvarntorpshögen i Kumla kommun.

Till Kvarntorpshögen kan man åka på olika vägar. Man kan t.ex. välja att åka över Adolfsberg och ta av på riksväg 51 mot Norrköping eller åka E20 och ta av mot Kumla och riksväg 51. När man i båda fallen kommer fram till en nybyggd rondell där vägarna går mot Örebro, Norrköping, Kumla och Kvarntorps industriområde då tar man mot industriområdet. Bara efter någon kilometer kommer man sedan till avtagsvägen som leder upp till toppen och "Konst på Hög".

För övrigt reser sig Kvarntorpshögen likt ett berg över Närkeslätten och syns mestadels på långt håll.

Kvarntorpshögen tillkom för övrigt som ett re-

Kent Karlssons skulpturala verk i svetsad sträckmetall förändras beroende från vilket håll man ser den.

sultat av de avspärningar som Sverige drabbades av under andra världskriget. För att få olja till bl.a. försvarsmakten började man därför bryta den oljerika alunskiffern som fanns runt Kvarntorp. Men askan från de ständigt brinnande oljeugnarna måste

**Välkommen
till oss!**

**Öppet alla dagar
8-21**

KARLSKOGA & DEGERFORS

ju placeras någonstans och den körde man med lastbilar i skytteltrafik upp till det som kom att bli Kvarntorpshögen. Men trots att man slutade med oljeutvinningen 1966 och man täckt över högen med lera och jord ryker det fortfarande lite vattenånga här och var i högen.

Nytt för i sommar är att man istället för att ta bilen upp till toppen kan man gå trappan på hela 427 trappsteg! Men den vägen rekommenderas bara för de spänstigaste.

Väl uppe på toppen möts man av en hänförande utsikt över Närkeslätten. För varje år utökas också antalet skulpturala konstverk som finns utplacerade runt om. För närvarande finns ett 20-tal konstnärer representerade. Exempel är Lars Villks byggnadsverk Waaall, Ulf Rollofs Bröstsål, Richard Brixels två skulpturer Makt och Karyatid, Arken av Olle Medin, Ulla Viottis Energi-Magi, en av de nyaste konstverken och kanske den mest iögonfallande är Kent Karlssons Absint Omen. Ett konstverk som osökt påminner om en kyrka.

Varje sommar arrangeras också konserter samt olika utställningar i Arken

Utställningen "Konst på Hög" är öppen alla dagar från 1 juni till 31 augusti. Under september månad är skulpturutställningen öppen endast lördagar och söndagar mellan klockan 10-18. Kaffestugan är öppen fram till 31 augusti mellan klockan 10-17. Där finns också vykort, broschyrer m.m. Guidning m.m. kan ordnas genom Kumla Turistbyrå tel. 019-588106 eller turistinfo@kumla.se.

När detta nummer distribueras så är det inte så många dagar kvar på årets säsong på Kvarntorpshögen. Men gör om möjligt gärna ett besök där nästa sommar. Det blir garanterat en annorlunda upplevelse.

Text och foto: Bengt Aldén

Ola Olsson, Bengt Johansson, Bo Storm, Rikard Ericson och Sune Olsson på toppen av den nybyggda trappan på 427 trappsteg!

Bokia

Låna & Läs

Bokiabiblioteket

2005 - 2006

Vill du läsa våra nyaste och bästa böcker?

Låna & Läs
60 nya böcker
t o m 15/8 -06
- Behåll en.
369:-

Kom in så berättar vi mer!

Spongs

BOKHANDEL

Bergsmansgatan 4, Box 30, 691 21 Karlskoga
Telefon 0586-374 00. Telefax 0586-398 32

LÅNA & LÄS

Märkeskvinnan Lovisa Engvalls levnadsöde

På Träffen den 5 februari kåserade Alf Bande om märkeskvinnor i Karlskoga där han bl.a. berättade om Lovisa Engvalls levnadsöde. Det kåseriet finns delvis återgivet i Månadsnytt nummer 2/2005. Med anledning av detta kåseri vill hennes släkting Inger Jansson göra en del rättelser och kompletteringar. Inger Jansson har också bl.a. i Humanistiska föreningen hållit ett uppmärksammat föredrag om Lovisa Engvall.

Bakom namnet Maria Lovisa Engvall döljer sig ett människoöde sannolikt märkligare än någon från Karlskoga upplevt. Hon föddes den 18 oktober 1865 på gården Vall som ett av sju syskon. Efter studier i Stockholm på bl.a. Missionsskolan och medicinsk utbildning dels i London och i Örebro blev hon missionär 1899 och år 1900 reste hon för första gången till staden Kashgar, en stad på cirka 80-90.000 innevånare i Öst-Turkestan. Hon återkom till Sverige 1906 för fortsatta studier i London och återvände 1908 till Öst-Turkestan.

Hon slog sig först ner i Aksu och sedan i Kucha. En stad med omkring 60.000 innevånare belägen utmed norra Sidenvägen och 57 mil från Kashgar. Husen i Kucha var mestadels byggda i två våningar men var i övrigt enkla. Husväggarna var uppmurade av soltorkat tegel och lera samt invändigt putsade med en blandning av hackelse och lera. Golven utgjordes av tilltrampad jord och möblemangen var av enkelt slag. Den omgivande landsbygden var bördig och man odlade där bl.a. frukt.

Här kom Lovisa ett verka och hon försörjde sig hjälpligt som sjuksköterska, barnmorska och missionär i bortåt 22 år. 1913 gifte hon sig med sin tjänare Tochta Achon. Han hade tidigare varit gift och hade en son. Mannen var uppvuxen i muslimsk tro. Med anledning av hennes giftermål entledigades hon från sitt uppdrag av Missionsförbundet. Det ska dock påpekas att Lovisa förblev trogen sin kristna tro.

När Lovisa senare upplevde att mannen ville ha mer än en hustru tycktes hon betrakta sitt äktenskap som upplöst. Men han förblev i hennes tjänst och hon hjälpte honom t.o.m. att skaffa honom en ny ung hustru och hjälpte sedan hans nya fru och barn på olika sätt, inte minst ekonomiskt. Lite märkligt är att en av hans söner blev kristen i Kash-

Lovisa Engvall

garförsamlingen och blev sjukvårdare vid missionens sjukhus. Han led dock martyrdöden 1936.

Efter den svenske upptäcktsresanden Sven Hedins sista stora expedition i Centralasien skrev han att Lovisa hade bett att få följa med expeditionen när den passerade Kucha och åka med till Kashgar där Missionsförbundet hade sin huvudstation.

- Tyvärr kunde vi inte uppfylla hennes önskan vilket eljes för oss varit en stor glädje. På grund av förhållandena i Öst-Turkestan kunde expeditionen ej ta sig till Kucha.

- Jag är full av beundran för den gamla kvinnan och det smärtade mig att inte få träffa fröken Engvall. Att bo ensam i en centralasiatisk småstad går väl an, när man uppbäres av de höga ideal för vilka hon kämpar. Men att bo där under brinnande krig med ständigt hot om plundring och våld, är ingen lätt sak, allra minst för en kvinna. Men ingen vågade tydligen röra henne. Det råaste tunganpatrisk gick hennes hus förbi, som om hon hade en osynlig gårdsvakt, skrev bl.a. Sven Hedin.

Under hennes långa ensamhetstid var det inget hon fruktades så mycket som att dö och bli begrava-

ven bland muhammedaner – därför att man då kunde sprida ut, att hon dött som muhammedan.

Hon hade därför länge närt en förhoppning att någon kunde överta hennes arbete i Kusha. När den brittiska China Inland-missionen infann sig där för att köpa den jord hon ägde och också för att börja mission där kunde hon 1934 företa den mödosamma resan till Kashgar.

Ett år senare påbörjade hon sin sista färd tillsammans med den s.k. Hemreskaravanen med bl.a. Elsa Andersson, Ester Johansson, Georg och Elin Robertz med tvillingarna samt betjänten Achon.

Ester Johansson har i sina dagboksanteckningar skildrat sällskapet bekymmer om Lovisas hälsa. Hennes hjärta var hårt medtaget av de höga passen. Vid den ryska gränsstationen fick inte hennes betjänt följa med längre på grund av han saknade giltigt pass. Lovisa blev var då nästan slut och kraftlös.

När karavanvägen slutade vid Osch började istället den långa tågresan mot Moskva och under färden dit blev Lovisa allt sämre och medresenärerna turades om att vaka över henne. Även tågpersonalen visade stor medkänsla och omtanke un-

der hela resan från Taschkent. Vid anhalterna, när det var möjligt, kallade de in läkare för att se till henne och ge råd och hjälp. Men när tåget närmade sig Moskva slocknade ändå Lovisas livslåga, ett par dagar innan hon skulle fyllt sjuttio år.

Vid tågets ankomst till Moskva mötte svenske konsuln upp och konsulatet ordnade så att Lovisas stoft senare kunde begravas på den Europeiska kyrkogården i Moskva.

Som första släkting till Lovisa Engvall kunde systerdottern Inger Jansson 1985 med hjälp av kyrkogårdsförvaltningen i Moskva besöka det gravkvarter där Lovisa gravsattes den 18 oktober 1935.

Något av hennes egen livsberättelse framgår av de 800 brevsidor till system Kristina Engvall. Lovisa hade i den mån postgången fungerade brevväxling med många andra personer och hon medverkade i flera välskrivna egna tidningsartiklar och 17 olika författare har berört Lovisas livsverk och öde i ett antal artiklar. Dessutom finns ett antal dagboksanteckningar från olika personers möten med henne.

Inger Jansson

Medlemsförmån 2005

Avser medlem i SPF Örebro län

15 %

på hem-, bostadsrätts-, fritidshus- och villahemförsäkring
Rabatten gäller även för tilläggsförsäkringar.

10 %

på personbilsförsäkring
Rabatten gäller delkasko-och vagnskademomenten

Centralplan 3, 691 32 Karlskoga, Telefon 0586-347 87
Drottninggatan 4, 701 44 Örebro, Telefon 019-19 46 00
lansforsakringar.se/bergslagen

En båtfärd i Sankt Annas skärgård

Den 20 maj äntrade ett gäng morgonpigga och förhoppningsfulla SPF:are bussen för vidare färd till Arkösund och en båtfärd i Sankt Annas skärgård.

För undertecknad har tyvärr besöken i de östgötska kusttrakterna varit lite sällsynta. Av olika anledningar har de istället förlagts till västkusten. Men med tanke på de skönhets och kulturupplevelser som den här resan gav prov på finns det all anledning att göra fler resor till den delen av landet.

Efter en bussfärd avbruten av en välsmakande fikapaus anlände vi till Arkösund. Där vi fick gå ombord på m/s Vinskär, en mysig liten passagerarbåt som först tog oss ut till Lammskär, där vi serverades en god lunch med lax. Därefter styrdes färden till den vackra lilla ön Västra Gräsholmen och Capella Ecumenica med sitt kapell och klockstapel.

Den lite märkliga tillblivelsen av kapellet skedde tack vare att visionären Hilding Bielkhammar tillsammans med sin familj och vänner 1958 började bära upp gråsten från öns stränder upp till bergets topp. Där de planerat att kapellet skulle stå. Utan några större tekniska hjälpmedel mura de sedan upp de metertjocka väggarna och bygg-

Landstigning från m/s Vinskär vid Lammskär där lunchen väntade.

de en replik av S:t Annas gamla gråstenskyrka från 1380-talet.

1965 kunde kapellet sedan invigas och verksamheten drivs nu av föreningen Capella Ecumenica Sancantae Annae in scopulis. Varje söndag från början av maj fram till mitten av september hålls här gudstjänster. Kapellet är också flitigt använt för vigslar och dop och andra begivenheter. Vår kungafamilj, biskopar och andra celebriteter har också gästat ön och kapellet.

Efter vårt besök styrdes båtstaven mot den gamla slottsruinen Stegeborg, också den ett märkligt byggnadsverk. Men den var av betydlig äldre datum och i sämre skick. Redan på vikingatiden fanns här byggnader. På 1200-talet anlades av kronan en befästning, anläggningen byggdes sedan ut 1300- och 1400-talen och omvandlades av Gustav Vasa och Johan III till ett ståtligt fyrkantigt renässansslott. Men efter reduktionen 1689 förföll tyvärr sedan slottet. Och är idag bara en ruin där endast kärntornet kvarstår i full höjd.

Efter återsamling var det dags att kliva på bussen för hemfärden efter en trevlig och intressant resa. En resa som gärna rekommenderas.

I väntan på informations- och andaktsstunden vid Capella Ecumenica.

Text o foto: Bengt Aldén

Ett misslyckat engelskt frieri

Sammanställt av Bertil Edling

Så har åter en sommar gått och som alltid alltför fort. September står för dörren. Namnet betyder egentligen ”den sjunde månaden”. Det är ett minne från och har sin förklaring i den gamla romerska kalendern där året började först med mars månad. I den gamla almanackan (före 1902) begynte september med Egidiusdagen och om den sades det att som vädret var då, så skulle det huvudsakligen vara under hela månaden. Var det torrt väder ansåg man att risken var stor att kvarnvattnet skulle tryta för mjölnarna under hösten. I dagens almanacka heter dagen Samueldagen efter en gammaltestamentlig domare i Israel och i den gamla bondepraktikan kallas september för höstmånaden.

Det var också den förste september för omkring 450 år sedan som en friarresa påbörjades och som om den fullföljts kunnat få politiska konsekvenser för Sverige. Nu blev den dock bara en episod i marginalen av vår historia. Bakgrunden var denna: i slutet på 1550-talet hade Gustav Vasas äldste son, Erik, funderingar på att fria till den mäktiga drottning Elisabet av England. Fadern understödde till en början sonens vidlyftiga spekulationer eftersom de kunde innebära att Sverige fick en mäktig allierad och kunde bryta den danska inringningen västerut och stärka Sveriges handelsposition i Östersjön.

Sonderingar gjordes följaktligen i London på sommaren 1559. Hertig Johan reste då över till England som talesman för sin broder. Han blev stortartat mottagen av drottningen. Hon fick även ett friarporträtt av Erik iklädd en magnifik dräkt i ród sammet och i tidens spanska mode med smal markerad midja och pösande höfter och med en praktvärja vid sidan.

Enligt traditionen lär drottningen ha rodnat när hon fick se porträttet och sagt att om den svenska friaren verkligen var så vacker som på porträttet, ja, då var han oemotståndlig! Men hon påpekade också förståndigt nog att hon inte kunde ge något löfte åt en friare som hon aldrig sett. Johan rapporterade om resan för Erik och denne uppfattade situationen som mycket lovande.

Gustav Vasa var dock tveksam om drottningens uppriktighet men gick till slut med på att Erik skulle få fullfölja sitt frieri. I augusti 1560 tog han avsked av sin far som var svårt sjuk. Erik hann emellertid knappt påbörja resan förrän han fick bud om faders död. Han avbröt då sin gillarresa. Men påföljande höst gjorde han ett nytt försök.

Förste september avseglade han med en flotta om 14 skepp från Älvsborg. Dyrbara gåvor fanns ombord och rader av ädlingar. Resan började med gynnsam vind men i höjd med Skagern blåste det upp till storm. Erik blev sjösjuk och krävde mellan kräkningarna att expeditionen genast skulle återvända med påföljd att man redan dagen därpå var hemma i Sverige igen! Efter det blev det ingen mer giftermålshandel med drottning Elisabet, men det berodde inte på

Eriks sjösjuka utan att drottning Elisabet fått vetskap om att Erik drev dubbelspel och samtidigt uppvaktade och hade på gång fririer till flera andra högättade damer, bl.a. Elisabets halvsystem.

Historien om Eriks engelska frieri blev alltså bara en bagatell i våra historieböcker. I dem blev Eriks namn istället knutet till Sturemorden, Karin Månsdotter, Jöran Persson och ärtsoppa, och för oss karlskोगingar även Knappforsen. Men den sistnämnda historien kan du själv ta del av på Knappforsens anslagstavla vid Lunedet!

På detta magnifika sätt presenterade sig Erik XIV som friare hos drottning Elisabet I av England

Om extreme make over, den lede "Fi", nya märkliga livsmedelsfabrikat m.m.

Så har vi alla blivit en sommar äldre och sommaren 2005 har ju bjudit på ömsom vin, ömsom vatten – mest av det senare dessvärre!

För mig har vädret betytt mycket läsning – det enda riktigt pålitliga förströelsemomentet, som man dessutom väljer själv.

Jag har också försökt se en hel del på TV – jag säger "försökt", därför att det blir ett evigt tryckande på den där soffpotatisbefrämjande manicken, som kallas fjärrstyrning.

Temat denna sommar för åtskilliga TV-kanaler har varit "extreme makeover". Är det inte gamla torp som skall göras om (trivs man bättre att sitta på ett sammetsdraperat utedass?), så är det kvinnor som skall göras om till oigenkänslighet genom fettsugning, ansiktslyftning, bröstförstoring – minskning, tandinplantat m.m.

Märkligt nog har jag inte i en enda kanal sett någon plufsig, ölmagad och allmänt motbjudande man hamna under de kirurgiska trollkarlarnas magiska knivar. Man får väl hoppas att de "nystajlade" kvinnorna efter proceduren byter upp sig till en riktigt fräsch gubbe!

Det har varit mycket om den här nya kvinno- rörelsen "Fi" i våra medier i sommar. Själv undrar jag: är det verkligen så välbetänkt att kalla sig för "Fi"?

Alla som har den minsta kunskap om militär vokabulär vet att "fi" står för fienden, ofta med epitetet lede, alltså "lede fi".

Nog för att vissa av dessa kvinnors företrädare varit nog så vassa i sina framträdanden, men nog skall vi väl kunna samsas bättre med den manliga delen av vår befolkning, för dom är rätt bra att ha, eller hur?

För övrigt retar jag mig på att allt fler av mina gamla invanda livsmedelsfabrikat försvinner från diskarna och ersätts med något som kallas "vårt eget fabrikat". Köttfärsen har bytts ut mot den typ av grovmalen färs av kontinental typ, som absolut inte passar att t.ex. göra köttbullar av. Den duger

möjligtvis till pannbiff. Lagg märke till den långa hållbarhetstiden – vad har man tillsatt för att uppnå den?

Snart skall vi också få tjeckisk mjölk, som är hållbar upp till 120 dagar och några ören billigare än vår svenska.

Där drar åtminstone jag gränsen – jag vill ha svensk mjölk från svenska kossor som får en god omvårdnad av svenska mjölbönder, som redan nu är en krympande yrkeskår, sedan får EU säga vad man dom vill – basta!

Vi hörs igen.

Ulla C

När jag skrev av dessa rader så hade vi haft en lång rad av vackra sommark dagar! Det gjorde att den här dikten passade.

Nu löser solen sitt blonda hår

Nu löser solen sitt blonda hår
i den första gryningens timma
och breder det ut över markens vår,
där tusende blommor glimma.

Hon väter det tankfull i svalkande dagg,
i blommornas fuktiga gömmen,
hon lossar det varligt från rosornas tagg,
men tveksamt, förströdd, som i drömmen.

Hon låter det smeka skog och äng,
hon låter det fara för vinden.

Nu smeker det barnen i deras säng
och de gamles på skrovliga kinden.

Men hennes tanke är borta från allt:
vad kan väl denna glädje väl båta?
Hon drömmer bland stjärnor, som tusenfalt
förstora det levandes gåta.

Hon löser sitt hår och breder det ut
i morgonens saliga timma;
och drömmer bland världar, som gått förut,
och nya, som långtande glimma.

*Pär Lagerkvist
Insänt av Anders Jones*

Viktväktarna hade öppnat filial i en liten mellansvensk stad och kallade till ett informationsmöte genom en annons i lokaltidningen.
”Informationsträff. Viktväktarna inbjuder till en informationsträff onsdag kl. 19.00. Ingång genom dubbeldörrarna på Folkets Hus baksida”!!!

Tre personer fick träffa den kände pastorn som påstod sig kunna bota de flesta sjukdomar och åkommer genom att bara lägga sin hand på personen i fråga och välsigna honom.

Karl, som var den förste blev också faktiskt av med sin huvudvärk efter pastorns handpåläggning och förbön.

Erik, som led av lite ryggont blev också av med sitt onda på liknande sätt och blev givetvis glad över att bli av med sitt besvär.

Då vände sig pastorn sig om för att även lägga sin hand över den tredje personen.

- Nej, nej, rör mig inte. Jag är ju sjukskriven, skrek han!

En stockholmare gästade en god vän på landet och erbjöd sig att hjälpa till att driva in fåren.

- Var det jobbigt sa? sa bonden när vännen efter en lång stund kom tillbaka.

- Fåren var inte så svåra, men lammerna.

- Jag har inga lamm, sa bonden och gick ut i ladugården. Bland fåren satt fyra harar och flämtade.

På restaurangen påpekade gästen:

- Ni har ju tummen på pannkakan!

Kyparen:

- Ja, jag gav mig sjutton på att den inte skulle ramla i golvet en gång till . . .

Förmögna Olssons fick två biobiljetter till en viss föreställning i ett brev på posten med underskriften ”Gissa från vem”.

Snåla och förmögna Olssons kunde inte gissa, hur mycket de än försökte. Men det var klart att de var tacksamma och de gick på föreställningen.

När de kom hem var villan plundrad från källaren upp till vinden. På köksbordet låg en lapp där det stod: ”Nu vet ni av vem”.

SPF:s resekommitté inbjuder till

Karlstad museum

1 september. Pris 320:-

Inkl. bussresa, förmiddagskaffe på Alsters herrgård.
Entré till Karlstad museum och utställningen: Unionstiden 1815-1905
och upplösningen 1905. Lunch på museet.
Resan arrangeras tillsammans med Humanistiska föreningen.

Fyrverkerikonserten i Dalhalla

2-3 september. Pris 1.750:-

Se föregående Månadsnytt. Endast ströplatser kvar.

Don Giovanni.

Värmlands Musikteater i Karlstad

6 oktober. Pris 685:-

Håkan Hagegård gör titelrollen.

I priset ingår bussresa, biljett till föreställningen, kaffe med smörgås i pausen.

SPA-resa till Estland

10-16 oktober. Pris 3.475:-

Följ med oss på vår populära SPA-resa till Otepää i sydvästra Estland.
I priset ingår resa i skön helturistbuss, hyttplats i tvåbäddshytt insides,
hjälpension, läkarbesök och upp till 12 behandlingar.
Dessutom stadsrundtur i Tallin.

Fågelhandlaren, Sjöfågeln Operan

27 november. Pris 625:-

I priset ingår bussresa, kaffe, biljett till föreställningen samt middag.

Planerad resa:

3 december

Julkonsert i Nora kyrka i samband med julmarknad i Nora stad, julbord på Nora Stadshotell.

Är Du intresserad hör av Dig till resekommittén eller till expeditionen.

Den som har gjort en resa har alltid något att berätta.

Välkomna att resa med oss i Resekommittén:

Sickan Andersson tel. 140 03 • Ingmar Carlsson tel. 390 08 • SPF:s expedition tel. 302 40.

OBS! Till er som betalar till SPF:s expedition: Medtag jämna pengar.

Anmälan till Karlstad museum kan även göras till Tord Lindhe tel. 397 98.